

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра економіки та міжнародних відносин

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова вченої ради
27.03.2023
протокол № 3, п. 5

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ від 27.03.2023 № 39

МАКРОЕКОНОМІКА /

MACROECONOMICS

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«бакалавр» /	«bachelor»
Галузь знань	29 «Міжнародні відносини» /	29 «International relations»
Спеціальність	292 «Міжнародні економічні відносини» /	292 «International Economic Relations»
Освітня програма	«Міжнародний бізнес» /	«International business»

Розробник: Осіпова Лариса, кандидат економічних наук, доцент

Гарант освітньої програми «Міжнародний бізнес» / «International business» -
Оксана Мельничук канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки та
міжнародних відносин ВТЕІ ДТЕУ

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри економіки та міжнародних
відносин від 06.03.2023 протокол №4; на засіданні вченої ради факультету
економіки, менеджменту та права від 16.03.2023 протокол № 03

Рецензенти: Павлюк Тетяна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри
економіки та міжнародних відносин ВТЕІ ДТЕУ

Хаєцька Ольга, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри
економіки ВНАУ

Редактор: Фатеева Т.
Комп'ютерна верстка: Тимощук М.

Підп. до друку 13.04.2023. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 1,62.
Обл.-вид. арк. 1,43. Тираж 2. Зам. № 114.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ:

Мета, завдання та результати вивчення (компетенції) дисципліни, її місце у навчальному процесі

Мета вивчення дисципліни. Метою вивчення дисципліни «Макроекономіка» є дослідження механізму функціонування економічної системи, умов встановлення та порушення рівноваги, інструментів державної економічної політики. Основні завдання дисципліни полягають у дослідженні таких макроекономічних проблем: методів вимірювання та динаміки обсягів національного виробництва; умов формування та наслідків порушення макроекономічної рівноваги; впливу інфляції та безробіття на економічний розвиток; соціальної політики; методів бюджетно-податкового регулювання економічних процесів; інструментів монетарної політики та їх впливу на стан національного ринку; факторів та механізму економічного зростання.

Результати вивчення навчальної дисципліни її місце в освітньому процесі. Вивчення дисципліни «Макроекономіка» дає можливість майбутнім фахівцям набути глибокі економічні знання, розуміння механізму функціонування національної економіки в сучасних умовах на основі обґрунтованих світовою та вітчизняною наукою макроекономічних теорій, моделей та концепцій. Опанування фундаментальними проблемами дисципліни «Макроекономіка» дозволить майбутнім фахівцям сформулювати сучасне економічне мислення та навички раціональної господарської поведінки в умовах сучасної національної економіки.

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Макроекономіка» для освітньої програми «Міжнародний бізнес» є формування комплексу компетентностей:

- інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

- загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

- фахові компетентності:

- СК 1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.
- СК 2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.
- СК 3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.
- СК 4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.
- СК 5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.
- СК 6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.
- СК 7. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.
- СК 8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.
- СК 9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.
- СК 11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.
- СК 15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.
- СК 16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Макроекономіка» для освітньої програми «Міжнародний бізнес» полягають:

- РН 4. Систематизовувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.
- РН 7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
- РН 8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.

PH 9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

PH 10. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.

PH 11. Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

PH 12. Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.

PH 13. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

PH 14. Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.

PH 15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

PH 16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

PH 18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

PH 22. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

PH 23. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

PH 24. Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків.

PH 25. Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

Міждисциплінарні зв'язки: програма упорядкована відповідно до анотації освітньої програми підготовки бакалаврів. Для вивчення дисципліни здобувачам необхідні базові знання повної загальної середньої освіти. Дисципліна «Макроекономіка» належить до циклу обов'язкових компонентів освітньої програми. Теоретичною і методологічною базою вивчення дисципліни є «Мікроекономіка».

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Рівні компетентності	За шкалою ДТЕУ	Критерії оцінювання
1	2	3
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Здобувачі вищої освіти, які повністю виконали програму дисципліни та набрали достатню кількість балів, отримують підсумкову оцінку без опитування чи виконання екзаменаційного завдання (згідно з Положенням Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти №12 від 07.02.2022).

У разі, якщо здобувач вищої освіти бажає поліпшити свою оцінку, або не набрав 75 балів, він складає екзамен з усієї програми навчальної дисципліни у вигляді письмового опитування знань згідно завдань встановленого зразка.

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переводу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час підсумкового (семестрового) контролю, має право звернутися із проханням переглянути оцінку, одержану на екзамені (згідно Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів №32 від 07.02.2022).

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл (тематичний план)

Назва теми	Кількість годин			Форми контролю	
	Усього годин / кредитів	з них			
		лекції	практичні заняття		самостій на робота студента
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Предмет, метод та функції макроекономіки.	14	4	4	6	УО, Р, КТ
Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.	16	4	4	8	УО, РЗ, Р, КТ
Тема 3. Модель сукупного попиту та сукупної пропозиції.	16	4	4	8	УО, РЗ, Р, КТ
Тема 4. Споживання, заощадження та інвестиції.	16	4	4	8	УО, РЗ, Р, КТ
Тема 5. Класична модель макроекономічної рівноваги.	12	2	2	8	УО, РЗ, Р, КТ
Тема 6. Національний ринок та його рівновага.	12	2	2	8	УО, РЗ, Р, КТ
Тема 7. Фіскальна політика держави.	16	4	4	8	УО, РЗ, Р, КТ
Тема 8. Монетарна політика.	14	2	2	10	УО, РЗ, Р, КТ
Тема 9. Макроекономічна нестабільність та економічне зростання.	16	4	4	8	УО, РЗ, Р, КТ
Тема 10. Інфляція та антиінфляційна політика.	16	4	4	8	УО, РЗ, Р, КТ
Тема 11. Безробіття, політика зайнятості та соціальна політика.	16	4	4	8	УО, РЗ, Р, КТ
Тема 12. Макроекономічна політика у відкритій економіці.	16	4	4	8	УО, РЗ, Р, КТ
Разом	180/6	42	42	96	
Підсумковий контроль					Екзамен

Скорочення: УО – усне опитування,
 РЗ – розв’язування задач,
 КТ – комп’ютерне тестування,
 Р – реферат,
 СРС – самосійна робота студента.

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст дисципліни (теми програми)

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ, МЕТОД ТА ФУНКЦІЇ МАКРОЕКОНОМІКИ

Макроекономічна теорія як розділ економічної науки. Економічна система як об'єкт макроекономічного аналізу. Макроекономічні суб'єкти та їх взаємодія. Основні макроекономічні проблеми й суперечності. Предмет макроекономіки. Функції макроекономіки.

Методологія макроекономіки. Аналіз сукупних економічних тенденцій. Агреговані показники і функціональні взаємозв'язки між ними. Методи й принципи макроекономічних досліджень. Економічне моделювання. Економічний кругообіг у простій економічній системі. Структура моделі економічного кругообігу. Взаємодія між домогосподарствами і фірмами. Ринок ресурсів та ринок продуктів.

Включення державного сектору в кругообіг доходів і продуктів. Роль фінансових посередників в економічному кругообігу. Модель кругообігу із включенням зовнішньоекономічного сектору.

Екзогенні та ендегенні змінні макроекономічних моделей. Статичні й динамічні моделі. Expost-аналіз в порівнянні з exante – аналізом.

Мета та завдання макроекономіки. Макроекономічний аналіз як інструмент пізнання. Позитивний і нормативний аналіз. Теоретичне обґрунтування економічної політики. Макроекономічне прогнозування.

Становлення та розвиток макроекономіки. Сучасні макроекономічні теорії: посткейнсіанська макроекономіка, неокласична макроекономіка, монетаризм. Основні макроекономічні проблеми та суперечності економіки України.

Розвиток макроекономічної теорії у працях лауреатів Нобелівської премії з економіки.

ТЕМА 2. МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНИХ РАХУНКІВ

Система національних рахунків (СНР) як нормативна база макроекономічного рахівництва. Етапи розвитку СНР. Методологічні принципи побудови системи національних рахунків.

Основні категорії системи національних рахунків: додана вартість, інституційні одиниці, сектори, операції, рахунки. Переваги та обмеження СНР. Проблеми впровадження СНР в Україні. Модель міжгалузевого балансу В. Леонтьєва.

Основні макроекономічні показники: національний обсяг виробництва, загальний рівень цін, зайнятість. Валовий національний продукт (ВНП) та валовий внутрішній продукт (ВВП). Методи обчислення ВВП: виробничий, кінцевого використання, розподільчий. Визначення ВВП Інститутом статистика ООН. Характерні ознаки ВВП. Визначення кінцевої і проміжної продукції, доданої вартості. Подвійний рахунок та його виключення. Динаміка ВВП в Україні.

СНР – система взаємопов'язаних показників. Співвідношення між основними показниками систем національних рахунків. Чистий національний продукт. Національний дохід. Особистий дохід. Дохід кінцевого використання.

Обчислення реальних обсягів: номінальний і реальний ВВП. Поточні та постійні ціни. Темп росту й темп приросту реального ВВП. Індеси цін та їх види. Індекс споживчих цін (ІСЦ). Дефлятор ВВП. Інфлювання та дефлювання ВВП. Статичні методи підрахунку національного доходу й національного продукту.

ВВП та суспільний добробут. Особливості макроекономічних показників. Неринкові операції. Зростання вільного часу. Поліпшення якісних характеристик продукції. ВВП та навколишнє середовище. Тіньова економіка. Методика обчислення обсягів тіньової економіки. Чистий економічний добробут (NEW).

Рух і розподіл національного продукту. Функціональний розподіл доходу. Особистий розподіл доходу. Роль держави у перерозподілі доходів. Крива Лоренца та коефіцієнт Джині. Засоби зменшення нерівності у розподілі доходів.

ТЕМА 3. МОДЕЛЬ СУКУПНОГО ПОПИТУ ТА СУКУПНОЇ ПРОПОЗИЦІЇ

Сутність сукупного попиту, його відмінність від індивідуального попиту. Сукупний попит та його модель. Структура сукупного попиту. Споживчий попит. Інвестиційний попит. Попит держави. Попит закордону.

Цінові фактори, які впливають на сукупний попит: зміна процентної ставки, ефект багатства, обсяг та структура імпорту. Крива сукупного попиту (AD). Нецінові фактори, які впливають на сукупний попит. Зміни в споживчих витратах, інвестиційних витратах, державних витратах та у витратах на чистий експорт. Заплановані й фактичні витрати.

Сукупна пропозиція. Короткострокова крива сукупної пропозиції. Зміна цін і реального ВВП на різних ділянках короткострокової кривої сукупної пропозиції. Довгострокова крива сукупної пропозиції. Чинники, які впливають на сукупну пропозицію: цінові фактори – зміна процентної ставки, зміна рівня цін; нецінові фактори – зміни цін на ресурси, продуктивності праці, правових норм.

Кейнсіанська крива сукупної пропозиції. Класична крива сукупної пропозиції. Узагальнена крива сукупної пропозиції. Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції. Рівноважний рівень цін. Рівноважний обсяг виробництва. Три варіанти макроекономічної рівноваги.

«Сукупний попит – сукупна пропозиція» як базова модель економічної рівноваги. Довгострокова й короткострокова рівновага. Порушення рівноваги сукупного попиту та сукупної пропозиції. Механізм відновлення рівноваги. Мультиплікатор у моделі AD-AS. Сучасні теорії сукупної пропозиції.

ТЕМА 4. СПОЖИВАННЯ, ЗАОЩАДЖЕННЯ ТА ІНВЕСТИЦІЇ

Споживання та заощадження. Дохід кінцевого використання і споживання. Функція споживання. Споживання як функція доходу кінцевого використання. Функція заощадження. Середня схильність до споживання й заощадження. Гранична схильність до споживання та заощадження. Автономне споживання і чинники, які на нього впливають. Графік функції споживання (C). Графік функції заощадження (S). Теорії споживання. Кейнсіанська та неокласична концепції споживання.

Чинники споживання і заощадження, не пов'язані з поточним доходом. Вибір активу заощадником. Ліквідність активу. Активи вищої та нищої цінності. Види заощаджень. Національні заощадження. Рівень заощаджень.

Динаміка середньої схильності до споживання. Особливості споживання в Україні в сучасних умовах.

Інвестиції як компонент сукупних витрат, сутність та види (валові і чисті реальні і фінансові, короткострокові та довгострокові, прямі і портфельні, венчурні і беззбиткові). Інвестиційна функція та її графік. Роль інвестицій в економіці. Нестабільність інвестицій. Інвестиції в економіку України. Процентна ставка як чинник інвестиційного попиту. Номінальна й реальна процентна ставка. Процентна ставка і чиста прибутковість інвестицій.

Автономні інвестиції. Сутність мультиплікатора. Таблична модель мультиплікативного процесу. Модель простого мультиплікатора. Мультиплікатор Кейнса. Мультиплікативна зміна реального ВВП. Вплив інфляції на мультиплікативний ефект. Парадокс ощадливості. Вплив інвестицій на обсяг національного виробництва.

Індуційовані інвестиції. Модель акселератора. Модель взаємодії мультиплікатора – акселератора.

ТЕМА 5. КЛАСИЧНА МОДЕЛЬ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ РІВНОВАГИ

Рівновага економічних систем та механізм її забезпечення. Рівновага ринкової економіки.

Передумови й еволюція розвитку класичної моделі макроекономічної рівноваги. Класична модель макроекономічної рівноваги: взаємодія ринків ресурсів, товарів, грошей та інвестицій. Гіпотези класичної моделі макроекономічної рівноваги. Ринок ресурсів. Праця як головний ресурс класичної макромоделі. Умови рівноваги ринку праці з виробничою функцією. Визначення рівноважного обсягу виробництва. Ринок грошей та його рівновага. Графік рівноваги ринку грошей за класичною моделлю. Ринок товарів. Умови та графік рівноваги ринку товарів за класичною моделлю. Ринок заощаджень. Вплив процентної ставки на ринок заощаджень. Графік рівноваги ринку заощаджень. Загальна рівновага класичної макромоделі: система взаємопов'язаних графіків.

ТЕМА 6. НАЦІОНАЛЬНИЙ РИНОК ТА ЙОГО РІВНОВАГА

Ринок товарів та платних послуг. Модель «витрати–випуск» - кейнсіанська модель товарного ринку. Закрита економіка. Сукупні видатки. Заплановані видатки, фактичні видатки. Графік «кейнсіанський хрест». Встановлення рівноваги на товарному ринку без державного втручання та з ним. Інфляційний та дефляційний (рецесійний) розриви.

Модель «витікання–ін'єкції». Вплив чистого експорту на рівноважний ВВП. Мультиплікатор видатків.

Графік Хікса–Хансена для ринку товарів та платних послуг – крива IS. Фактори, які впливають на переміщення кривої IS.

Ринок грошей та цінних паперів. Пропозиція грошей. Попит на гроші. Мотиви попиту на гроші: операційний, спекулятивний, обачливості. Ліквідна пастка. Інвестиційна пастка. Умови рівноваги на ринку грошей та цінних паперів.

Графік Хікса–Хансена для ринку грошей та цінних паперів – крива LM. Фактори, які впливають на переміщення кривої LM.

Ринок робочої сили. Пропозиції робочої сили. Попит на робочу силу. Умови рівноваги на ринку робочої сили. Реальна та номінальна заробітна плата.

Загальна рівновага на ринках товарів і послуг, грошей та цінних паперів. Модель IS-LM – як аналітичний засіб макроекономічної політики. Аналіз руху по кривих та переміщення кривих моделі IS-LM. Вплив держави на загальну рівновагу засобами монетарної й фіскальної політики. Застосування моделі IS-LM для аналізу економіки України.

ТЕМА 7. ФІСКАЛЬНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ

Зміст фіскальної політики: цілі та інструменти.

Податкові надходження як основне джерело доходів держави. Функції податків. Прямі й непрямі податки та їх роль у наповненні бюджету. Принципи ефективного оподаткування. Податки як засіб впливу на економіку. Державні видатки і їх структура. Поточні та капітальні витрати держави.

Дискреційна фіскальна політика. Стимулююча й стримуюча фіскальна політика. Модель впливу державних витрат та податків на сукупний обсяг виробництва. Мультиплікатор державних витрат і податковий мультиплікатор. Мультиплікатор збалансованого бюджету.

Недискреційна (автоматична) фіскальна політика. Прогресивна шкала оподаткування. Соціальні трансфери. Стабілізаційний вплив на економіку автоматичної фіскальної політики в умовах падіння та зростання виробництва.

Фіскальна політика з урахуванням пропозиції. Наслідки фіскальної політики на основі моделей «сукупний попит–сукупна пропозиція», «витрати- випуск», «AD–AS». Вплив зниження податків на ВВП згідно з теорією економіки пропозиції. Крива Лаффера і визначення межі оподаткування.

Фіскальна політика й державний бюджет. Концепції збалансування державного бюджету. Вплив фіскальної політики та циклічних коливань на державний бюджет. Бюджетний дефіцит: причини виникнення і економічні наслідки. Державне бюджетне обмеження. Циклічний та структурний дефіцити бюджету. Джерела дефіцитного фінансування. Емісійне й боргове фінансування бюджетного дефіциту.

Державний борг та його структура. Економічні наслідки державного боргу. Ефект витіснення державою приватних інвестицій і тягар боргу для майбутніх поколінь. Методи управління державним боргом. Рефінансування. Реструктуризація. Боргові свопи. Списання боргу. Державний борг України та можливості його погашення.

Фіскальна політика в Україні: основні напрями й протиріччя.

ТЕМА 8. МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА

Грошовий ринок. Грошова пропозиція та способи її вимірювання. Грошова маса і грошова база. Коефіцієнт монетизації. Попит на гроші й фактори, що його визначають. Модель попиту на гроші Баумоля–Тобіна (Baumol-Tobin). Механізм функціонування грошового ринку.

Центральний (національний) банк як суб'єкт монетарної політики. Операції центрального (національного) банку і грошова база. Інструмент центрального банку: політика облікової ставки, політика банківських резервів, операції на відкритому ринку. Механізм створення грошей банками.

Вплив монетарної політики на економіку: політика «дорогих» та «дешевих» грошей. Передавальний (трансмісійний) механізм монетарної політики. Грошовий та депозитний мультиплікатори.

Суть монетарної політики. Дискреційна і недискреційна монетарна політика. Стратегії монетарної політики. Правила проведення монетарної політики. Проблема ефективності монетарної політики. Наслідки монетарної політики за моделлю IS-LM. Координація монетарної та фіскальної політики у моделі IS-LM.

НБУ й монетарна політика в Україні. Заходи щодо стабілізації монетарної системи в трансформаційних економіках. Проблема довіри до грошей і монетарної політики.

ТЕМА 9. МАКРОЕКОНОМІЧНА НЕСТАБІЛЬНІСТЬ ТА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ

Макроекономічна нестабільність і нерівномірність економічного розвитку. Економічні (ділові) цикли. Типи циклів. Теорія циклічних коливань.

Циклічні коливання та їх види. Класифікація макроекономічних змінних для типового ділового циклу: проциклічні, антициклічні, ациклічні.

Макроекономічний аналіз циклічних коливань. Циклічність, інфляція й безробіття як форми прояву макроекономічної нестабільності.

Кейнсіанська і неокласична теорія економічного циклів. Застосування моделей AD-AS і IS-LM для аналізу циклічних коливань. Концепція реальних економічних циклів Д. Кюдланлата Е. Прескота. Рівноважний циклічний процес Р. Лукаса. Теорія циклічних коливань М. І Туган-Барановського.

Адаптація економіки до циклічних коливань. Державне антициклічне регулювання.

Особливості економічного циклу в Україні.

Макроекономічна динаміка. Сутність економічного зростання. Передумови й характерні риси сучасного економічного зростання. Джерела економічного зростання. Методи обчислення економічного зростання. Науково-технічний процес. Джерела зростання економіки України.

Темпи економічного зростання. Фактори, які стримують економічне зростання. Макроекономічна політика стимулювання економічного зростання.

Моделювання економічного зростання. Економічне зростання на основі моделі AD-AS і кривої виробничих можливостей. Модель економічного зростання Харрода–Домара.

Модель економічного зростання Р. Солоу. Стаціонарний стан. «Золоте» правило нагромадження капіталу. Теорія розвитку: порівняльний аналіз.

Економічне зростання та економічний розвиток. Державне регулювання економічного зростання. Показники рівня економічного розвитку.

Особливості економічного зростання в Україні.

ТЕМА 10. ІНФЛЯЦІЯ ТА АНТИІНФЛЯЦІЙНА ПОЛІТИКА

Інфляція: сутність і методи вимірювання. Розрахунок темпу інфляції. Класифікація інфляції: за критерієм рівня; за формою прояву; за можливістю передбачення та за причинами виникнення.

Інфляція попиту на основні моделі AD–AS. Монетарні та немонетарні фактори інфляції попиту. Передчасна й чиста інфляція попиту. Інфляційний розрив. Інфляція витрат (пропозиції) на основі моделі AD–AS. Стагфляція. Причини інфляції витрат. Інфляційна спіраль.

Теоретичні підходи до пояснення причин інфляції. Кейнсіанський і класичний погляд на інфляцію. Заробітна плата, безробіття та інфляція. Крива Філіпса і її сучасна інтерпретація. Монетаристське пояснення причин інфляції.

Соціально-економічні наслідки передбачуваної та непередбачуваної інфляції. Інфляційний податок і сеньйораж. Крива Лаффера для інфляційного податку. Інфляція та динаміка реальної процентної ставки. Принцип Фішера.

Антиінфляційна політика держави і її роль у стабілізації економіки. Коефіцієнт дезінфляції.

Інфляційні процеси в Україні: причини, наслідки й засоби стримування.

ТЕМА 11. БЕЗРОБІТТЯ, ПОЛІТИКА ЗАЙНЯТОСТІ ТА СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА

Механізм функціонування ринку праці. Чинники, що впливають на співвідношення попиту і пропозиції на ринку праці. Політика попиту та політика пропозиції у регулюванні ринку праці: переваги й ефективність. Особливості ринку праці в Україні.

Безробіття як відхилення від рівноваги. Рівень зайнятості та рівень безробіття.

Види безробіття: фрикційне, структурне і циклічне. Фактичний і природний рівень безробіття і фактори, що його визначають. Розрахунок змін в обсягах ВВП під впливом відхилень безробіття від природного рівня.

Кейнсіанське пояснення безробіття. Розрив безробіття як результат неефективного попиту. Неокласичні пояснення причин безробіття. Рекомендації щодо подолання безробіття з точки зору різних теоретичних концепцій.

Економічні та соціальні наслідки безробіття. Закон і крива Оукена. Взаємозв'язок безробіття та інфляції. Крива Філіпса. Макроекономічні засади політики зайнятості. Засоби державного регулювання зайнятості. Стан безробіття та зайнятості в Україні.

Рівень життя та показники що його визначають. Крива Лоренца. Людські ресурси та людський розвиток. Сталий людський розвиток. Складові індексу людського розвитку.

Соціальна політика. Об'єкти та суб'єкти соціальної політики. Види та інструменти соціальної політики. Державні соціальні стандарти (прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата, мінімальна пенсія). Соціальний захист безробітних.

ТЕМА 12. МАКРОЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА У ВІДКРИТІЙ ЕКОНОМІЦІ

Механізм зовнішньоекономічної політики. Інструменти зовнішньоторговельної політики. Протекціонізм. Вільна торгівля. Іноземне інвестування. Порівняльна та абсолютна перевага.

Платіжний баланс. Типові компоненти платіжного балансу. Класифікація статей платіжного балансу та їх взаємозв'язок. Платіжний баланс України.

Валютний курс. Реальний і номінальний валютні курси. Вплив інфляції на номінальний валютний курс. Види валютних курсів. Попит та пропозиція валюти. Міжнародні системи валютних курсів: Бреттон-Вудська і Ямайська. Зв'язок валютного курсу з платіжним балансом.

Розрахунок ВВП у відкритій економіці. Міжнародний потік товарів та капіталів. Вплив чистого експорту на ВВП. Вплив обмінного курсу на чистий експорт. Мультиплікатор зовнішньої торгівлі. Гранична схильність до імпорту.

Модель Мандела-Флемінга для відкритої економіки.

Модель IS-LM для відкритої економіки при плаваючому валютному курсі. Крива IS. Особливості кривої LM у системі координат дохід-процентна ставка та дохід-обмінний курс. Рівновага моделі IS-LM і вплив на неї грошової, фіскальної та зовнішньоекономічної політики.

Модель IS-LM для відкритої економіки при фіксованому валютному курсі. Рівновага моделі IS-LM і вплив на неї грошової, фіскальної та зовнішньоекономічної політики.

Порівняльний аналіз макроекономічної політики при фіксованому й плаваючому обмінних курсах. Висновки моделі Мандела-Флемінга.

Структура навчальної дисципліни

1	2	3
Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год
<p>Знати: сутність, методологію, визначати цілі та завдання макроекономіки</p> <p>Вміти: аналізувати сучасні макроекономічні теорії</p>	<p>ТЕМА 1. Предмет, метод та функції макроекономіки</p> <p>Лекція № 1 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> Макроекономічна теорія як розділ економічної науки. Предмет макроекономіки. Методологія макроекономічного аналізу. Економічне моделювання. 	2
	<p>Лекція №2 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> Цілі та завдання макроекономіки. Становлення та розвиток макроекономіки. Сучасні макроекономічні теорії. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 4. Додаткові: 9, 11, 20, 21, 22, 26. Інтернет-ресурси: 34, 35.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів.</p> <ol style="list-style-type: none"> Роль макроекономіки у підвищенні ефективності економічної політики держави. Нова макроекономіка лауреатів Нобелівської премії з економіки П. Самуельсона та В. Нордхауза. Теорія державного регулювання лауреата Нобелівської премії з економіки Дж. Стігліца. <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття (вивчення категоріального апарату по темі)</p>	6
	<p>Практичне заняття №1 Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> Макроекономічна теорія: ретроспективний аналіз. Економічна система як об'єкт макроаналізу. Предмет макроекономіки, основні макроекономічні проблеми. Методологія макроекономіки (метод агрегування, економіко-математичне моделювання, спрощення, екзогенні та ендогенні параметри, статичні та динамічні моделі, позитивний та нормативний аналіз). 	2
	<p>Практичне заняття №2 Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> Макромоделі їх суть і роль у макроаналізі та макопрогнозуванні. Макроекономічні суб'єкти та їх взаємодія в моделях кругообігу товарів та послуг. <ol style="list-style-type: none"> Двостороння модель кругообігу продуктів і доходів. Поняття потоків і запасів; Заощадження, інвестиції та фінансові потоки в моделі кругообігу; Роль державного сектору в моделі кругообігу товарів і доходів; 	2

	<p>1.4. Модель кругообігу для відкритої економіки.</p> <p>3. Цілі та функції макроекономіки, макроекономічна політика.</p> <p>4. Сучасні макроекономічні теорії. Розвиток макроекономічної теорії у працях лауреатів Нобелівської премії з економіки.</p> <p>5. Основні макроекономічні проблеми та суперечності економіки України.</p>	
<p>Знати: теоретичні положення щодо змісту системи національних рахунків</p> <p>Вміти: розраховувати макроекономічні показники</p>	<p>ТЕМА 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків</p> <p>Лекція № 3</p> <p>План лекції</p> <p>1. Система національних рахунків (СНР) як нормативна база макроекономічного рахівництва.</p> <p>2. Національний обсяг виробництва (ВВП) та методи його вимірювання.</p>	2
	<p>Лекція № 4</p> <p>План лекції</p> <p>1. Взаємозв'язок макроекономічних показників у зведених рахунках.</p> <p>2. Номінальний та реальний ВВП.</p> <p>3. Дефлятор та індекси цін.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 4, 5. Додаткові: 9, 10, 11, 13, 20, 21, 22. Інтернет-ресурси: 30, 31, 32, 34, 35.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів.</p> <p>1. Чистий економічний добробут.</p> <p>2. Модель міжгалузевого балансу В. Леонтєва.</p> <p>3. Тіньова економіка та методика обчислення її обсягів.</p> <p>4. Впровадження та розвиток системи національних рахунків в Україні.</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття (вивчення категоріального апарату по темі, розв'язок ситуаційних завдань)</p>	8
	<p>Практичне заняття №3</p> <p>Питання до заняття</p> <p>1. Особливості, еволюція та методологічні принципи побудови системи національних рахунків (СНР).</p> <p>2. Методи вимірювання валового внутрішнього продукту (ВВП): виробничий, кінцевого використання, розподільчий.</p> <p>3. Обчислення макроекономічних показників на основі ВВП.</p>	2
<p>Практичне заняття №4</p> <p>Питання до заняття</p> <p>1. Індекси цін та їх види. Індекс споживчих цін (ІСЦ).</p> <p>2. Розрахунок номінального та реального ВВП. Дефлятор ВВП. Дефліювання та інфлювання ВВП.</p> <p>3. ВВП та економічний добробут.</p> <p>4. Рух і розподіл національного продукту. Функціональний розподіл доходу. Особистий розподіл доходу. Роль держави у перерозподілі доходів. Крива Лоренца та коефіцієнт Джині.</p>	2	

<p>Знати: чинники які встановлюють макроекономічну рівновагу та порушують її</p> <p>Вміти: аналізувати модель сукупного попиту та сукупної пропозиції</p>	<p>ТЕМА 3. Модель сукупного попиту та сукупної пропозиції</p> <p>Лекція № 5 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> Сукупний попит та його модель. Чинники, що визначають сукупний попит. Крива AD. Сукупна пропозиція у короткостроковому періоді. 	2
	<p>Лекція № 6 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> Сукупна пропозиція в довгостроковому періоді. Чинники, які впливають на сукупну пропозицію. Крива AS. Макроекономічна рівновага у моделі AD-AS. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 5. Додаткові: 11, 20, 21, 22. Інтернет-ресурси: 34, 35.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів.</p> <ol style="list-style-type: none"> Сучасні теорії сукупної пропозиції. Зміни сукупного попиту, сукупної пропозиції та механізм відновлення рівноваги. <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття (вивчення категоріального апарату по темі, розв'язок ситуаційних завдань)</p>	8
	<p>Практичне заняття № 5 Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> Сукупний попит: суть і структура. Цінові фактори сукупного попиту. Крива AD. Нецінові чинники сукупного попиту. Вплив нецінових чинників на графік кривої AD. 	2
	<p>Практичне заняття № 6 Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> Сукупна пропозиція її суть. Сукупна пропозиція в короткостроковому та довгостроковому періоді. Чинники впливу на сукупну пропозицію і переміщення кривої AS. Класичний та кейнсіанський підходи до визначення форми кривої AS. Аналіз зміни рівноваги у моделі AD-AS. 	2
<p>Знати: кейнсіанський аналіз споживання, заощадження та інвестицій</p> <p>Вміти: аналізувати споживання, заощадження та інвестиції як компоненти сукупних витрат</p>	<p>ТЕМА 4. Споживання, заощадження та інвестиції</p> <p>Лекція № 7 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> Споживання та заощадження: кейнсіанський аналіз. Класична, кейнсіанська та неокласична концепції споживання. 	2
	<p>Лекція № 8 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> Інвестиції як компонент сукупних витрат. Мультиплікатор Кейнса. Парадокс ощадливості. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 4, 5. Додаткові: 11, 20, 21, 22. Інтернет-ресурси: 30, 31, 34, 35.</p>	2

	<p>Самостійна робота студентів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Взаємозв'язок споживання, заощаджень та інвестицій. 2. Чинники споживання і заощадження, не пов'язані з поточним доходом. 3. Вибір активу заощадником. Ліквідність активу. Активи вищої та нищої цінності. 4. Види заощаджень. Національні заощадження. Рівень заощаджень. 5. Динаміка середньої схильності до споживання. 6. Особливості споживання в Україні в сучасних умовах. <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття (вивчення категоріального апарату по темі, розв'язок ситуаційних завдань)</p>	8
	<p>Практичне заняття № 7</p> <p>Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Графічний аналіз кейнсіанської функції споживання. Чинники споживання. Гранична та середня схильність до споживання. 2. Графічний аналіз кейнсіанської функції заощадження. Чинники заощадження. Гранична та середня схильність до заощадження. 3. Класичні концепції споживання. 	2
	<p>Практичне заняття № 8</p> <p>Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та види інвестицій (валові і чисті реальні і фінансові, короткострокові та довгострокові, прямі і портфельні, венчурні і беззбиткові, автономні та індуційовані). 2. Вплив функції інвестицій на обсяг національного виробництва. 3. Аналіз моделі мультиплікатора Кейнса (інвестицій). 4. Парадокс ощадливості. 5. 	2
<p>Знати: сутність класичної моделі макроекономічної рівноваги</p> <p>Вміти: аналізувати передумови та еволюцію розвитку класичної моделі макроекономічної рівноваги</p>	<p>ТЕМА 5. Класична модель макроекономічної рівноваги</p> <p><i>Лекція № 9</i></p> <p><i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Передумови та еволюція розвитку класичної моделі макроекономічної рівноваги. 2. Класична модель макроекономічної рівноваги: взаємодія ринків ресурсів, товарів, грошей і заощаджень. 3. Загальна рівновага у класичній макромоделі. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2. Додаткові: 6, 11, 20, 21, 22. Інтернет-ресурси: 34, 35.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості грошового ринку за класичною моделлю макрорівноваги. 2. Умови та особливості рівноваги товарного ринку за класичною моделлю. 3. Зміст сучасної неокласичної моделі загальної рівноваги. <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття (вивчення категоріального апарату по темі, розв'язок ситуаційних завдань)</p>	8

	<p>Практичне заняття № 9 Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Взаємозв'язок графіка рівноваги ринку праці з виробничою функцією. 2. Особливості формування рівноваги товарного та фінансового ринків. 3. Дослідження взаємозв'язків у класичній моделі макроекономічної рівноваги. 	2
<p>Знати: національний ринок та його рівновагу</p> <p>Вміти: аналізувати сутність, суб'єкти, об'єкти та структуру національного ринку</p>	<p>ТЕМА 6. Національний ринок та його рівновага Лекція № 10 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Рівновага товарного ринку у моделі «витрати-випуск» («Кейнсіанський хрест»). 1. Рівновага товарного та фінансового ринків. Крива IS. 2. Рівновага товарного та грошового ринку. Крива LM. 3. Загальна рівновага на ринках товарів та платних послуг, грошей та цінних паперів. Модель IS-LM. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2. Додаткові: 6, 11, 21, 22. Інтернет-ресурси: 30, 31, 33, 34, 35.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система вилучень та ін'єкцій в економічному кругообігу. 2. Мотиви попиту на гроші. Ліквідна пастка. 3. Ринок грошей та його рівновага. 4. Ринок робочої сили. Пропозиції робочої сили. Попит на робочу силу. Умови рівноваги на ринку робочої сили. 5. Реальна та номінальна заробітна плата. <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття (вивчення категоріального апарату по темі, розв'язок ситуаційних завдань)</p>	8
	<p>Практичне заняття № 10 Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз встановлення та порушення макро- рівноваги у моделі «Кейнсіанський хрест». Рецесійний та інфляційний розрив. 2. Побудова кривої IS. 3. Побудова кривої LM. 4. Економічний зміст рівноваги у моделі IS- LM. 	2
<p>Знати: сутність та інструменти фіскальної політики</p>	<p>ТЕМА 7. Фіскальна політика держави Лекція № 11 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть та знаряддя фіскальної політики 2. Зміст дискреційної та недискреційної (автоматичної) фіскальної політики та її інструмент 3. Бюджет держави та проблема його балансування. 	2
	<p>Лекція № 12 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наслідки фіскальної політики за моделлю «витрати-випуск» та моделлю IS-LM. 2. Дефіцит бюджету та державний борг. 3. Зовнішня заборгованість та управління зовнішнім боргом. 	2

	<p>Практичне заняття. № 13</p> <p>Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Грошовий ринок: його агрегати, попит , пропозиція грошей, умови рівноваги. 2. Суть монетарної політики. Дискреційна та недискреційна монетарна політика. 3. Операції та інструменти центрального банку. 4. Трансмісійний механізм та ефективність монетарної політики. Політика «дорогих» та «дешевих» грошей. Депозитний та грошовий мультиплікатори. 5. Механізм координації монетарної та фіскальної політики у моделі IS-LM. 	2
<p>Знати: теорії та моделі циклічних коливань, сутність, джерела та характерні риси економічного зростання</p> <p>Вміти: аналізувати моделі економічного зростання та теоретичні положень щодо кон'юнктурних коливань в економіці</p>	<p>ТЕМА 9. Макроекономічна нестабільність та економічне зростання</p> <p>Лекція № 14</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теорії та моделі циклічних коливань. 2. Державне антициклічне регулювання 3. Сутність, джерела та характерні риси економічного зростання. <p>Лекція № 15</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Моделювання економічного зростання. Модель Харрода-Домара. 2. Модель економічного зростання Р. Солоу. 3. Макроекономічна політика стимулювання економічного зростання. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 4. Додаткові: 6, 9, 10, 11, 12, 16, 20, 21, 22, 25, 27. Інтернет-ресурси: 30, 31, 34, 35.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Макроекономічна динаміка. Темпи економічного зростання. 2. Державне регулювання економічного зростання. 3. Моделювання економічного зростання. 4. Основні передумови та модель зростання Р. Солоу. 5. Теорії розвитку: порівняльний аналіз. <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття (вивчення категоріального апарату по темі, розв'язок ситуаційних завдань)</p>	8
	<p>Практичне заняття. № 14</p> <p>Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Діловий цикл і його фази. Малі, середні та довгі цикли. Причин циклічних коливань. 2. Застосування моделі AD-AS і IS-LM для аналізу циклічних коливань. 3. Сучасні причини економічних криз та оцінка ефективності антициклічної політики. 4. Особливості економічного циклу в Україні. 	2

	<p>Практичне заняття № 15 Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть, типи, джерела економічного зростання, методи їх обчислення. 2. Аналіз моделі економічного зростання Харрода-Домара та оцінка її актуальності. 3. Аналіз суті та практичних висновків моделі економічного зростання Р. Солоу. 4. Державне регулювання економічного зростання в сучасних умовах. 5. Особливості економічного зростання в Україні. 	2
<p>Знати: сутність, види та методи інфляції</p> <p>Вміти: аналізувати соціально-економічні наслідки інфляції</p>	<p>ТЕМА 10. Інфляція та антиінфляційна політика Лекція № 16 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та методи вимірювання інфляції. 2. Форми прояву інфляції та їх класифікація. 3. Соціально-економічні наслідки інфляції. 	2
	<p>Лекція № 17 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Заходи антиінфляційного регулювання. 2. Особливості інфляції в Україні. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 4, 5. Додаткові: 10, 11, 20, 21, 22. Інтернет-ресурси: 30, 31, 34, 35.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Трактують інфляції у класичній та кейнсіанській теоріях. 2. Інфляція та динаміка реальної процентної ставки. Принцип І. Фішера. 3. Крива Філіпса і її сучасна інтерпретація. 4. Монетаристське пояснення причин інфляції. 5. Інфляційний податок і сеньйораж. 6. Крива Лаффера для інфляційного податку. <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття (вивчення категоріального апарату по темі, розв'язок ситуаційних завдань)</p>	8
	<p>Практичне заняття. № 16 Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть, причини, види інфляції. 2. Інфляція попиту: аналіз в AD-AS моделі. 3. Інфляція пропозиції у моделі AD-AS. 	2
	<p>Практичне заняття. № 17 Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наслідки інфляції: економічні та соціальні. 2. Суть та ефективність антиінфляційних заходів. 3. Розрахунок рівня та темпу інфляції. 4. Інфляційні процеси в Україні: причини, наслідки, засоби стримування. 	2

<p>Знати: механізм функціонування ринку праці, кейнсіанську та неокласичну моделі безробіття</p>	<p>ТЕМА 11. Безробіття, політика зайнятості та соціальна політика Лекція № 18 План лекції 1. Механізм функціонування ринку праці. Фактичний та природний рівень безробіття. 2. Кейнсіанська та неокласична моделі безробіття та засоби його обмеження. 3. Види безробіття. 4. Економічні та соціальні наслідки безробіття. 5. Стан безробіття в Україні.</p>	2
<p>Вміти: аналізувати стан ринку праці та безробіття в Україні</p>	<p>Лекція № 19 План лекції 1. Макроекономічні засади політики зайнятості. Засоби державного регулювання зайнятості. 2. Рівень життя та його показники. Крива Лоренца. 3. Сталий людський розвиток. Складові індексу людського розвитку. 4. Соціальна політика держави. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 4, 5. Додаткові: 9, 10, 11, 20, 21, 22. Інтернет-ресурси: 29, 30, 31, 34, 35.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. 1. Чинники, що впливають на співвідношення попиту і пропозиції на ринку праці. 2. Політика попиту та політика пропозиції у регулюванні ринку праці: переваги й ефективність. 3. Приховане безробіття та його причини в економіці України. 4. Порівняльний аналіз підходів до регулювання ринку праці з позиції різних економічних шкіл. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття (вивчення категоріального апарату по темі, розв'язок ситуаційних завдань)</p>	8
	<p>Практичне заняття № 18 Питання до заняття 1. Взаємозв'язок двох макроекономічних явищ: безробіття та інфляції. Крива Філіпса. 2. Економічні та соціальні наслідки безробіття. Закон Оукена. 3. Визначення фактичного рівня безробіття. 4. Розрахунок змін в обсягах ВВП під впливом відхилень безробіття від природного рівня.</p>	2
	<p>Практичне заняття № 19 Питання до заняття 1. Розрахунок рівня життя населення. 2. Індекс людського розвитку: порівняльна характеристика. 3. Державні соціальні стандарти (прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата, мінімальна пенсія) 4. Державний захист безробітних.</p>	2

<p>Знати: сутність зовнішньоекономічної політики та її інструменти; валютний курс та фактори, що його визначають</p> <p>Вміти: визначати шляхи і напрями здійснення макроекономічної політики у відкритій економіці</p>	<p>ТЕМА 12. Макроекономічна політика у відкритій економіці</p> <p>Лекція № 20 План лекції 1. Зовнішньоекономічна політика та її інструменти. 2. Валютний курс та фактори, що його визначають.</p>	2
	<p>Лекція № 21 План лекції 1. Модель 1S-LM для відкритої економіки (Манделла-Флемінга). 2. Аналіз відкритої моделі економіки України.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 4, 5. Додаткові: 6, 9, 10, 11, 20, 21, 23, 24. Інтернет-ресурси: 34, 35.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. 1. Сучасна міжнародна валютна система: тенденції розвитку. 2. Зв'язок валютного курсу з платіжним балансом. 3. Конкурентоспроможність та ціни у довгостроковому періоді. 4. Застосування моделі Манделла-Флемінга для аналізу економіки України. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття (вивчення категоріального апарату по темі, розв'язок ситуаційних завдань)</p>	8
	<p>Практичне заняття № 20 Питання до заняття 1. Макроекономічний зміст моделі Манделла-Флемінга. 2. Аналіз моделі IS-LM для відкритої економіки при плаваючому обмінному курсі.</p> <p>Практичне заняття № 21 Питання до заняття 1. Аналіз моделі IS-LM для відкритої економіки при фіксованому обмінному курсі. 2. Аналіз відкритої моделі економіки України.</p>	2
ВСЬОГО:		180/6

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

ОСНОВНІ

1. Козакова О. М., Забарна Е. М. *Макроекономіка: підручник*. Херсон: Олді-плюс, 2019. 428 с.
2. Кулішов В. В. *Мікро- макроекономіка: підручник*. Львів: Магнолія. 2006, 2019. 484 с.
3. *Мікро- та макроекономіка: [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студентів освітнього ступеня бакалавр, галузей знань – 07 Управління та адміністрування, 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальностей 075 Маркетинг, 281 Публічне управління та адміністрування, освітні програми – Промисловий маркетинг, Адміністративний менеджмент, Електронне урядування.* / уклад. О. І. Андрусь. – Електронні текстові дані. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 325 с.
4. *Макроекономіка: підручник*. М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Ю. М. Петрушенко. 2-ге вид., переробл. Суми: Сумський державний університет, 2021. 307 с.
5. Решетило В. П. *Мікроекономіка, макроекономіка та міжнародна економіка: конспект лекцій для магістрів спеціальності 073 – Менеджмент* / В. П. Решетило, І. А. Островський, М. С. Наумов; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 100 с.

ДОДАТКОВІ

6. Білецька Л. В., Білецький О. В., Савич В. І. *Економічна теорія (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка): навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та допов.* Київ: Центр учбової літератури, 2019. 685 с.
7. Дахнова О. Є. *Оцінка стану макроекономічної безпеки України. Інфраструктура ринку*. 2019. № Вип. 30. С. 112–117. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/30_2019_ukr/19.pdf.
8. Єфименко Т. І., Дунаєв Б. Б., Любіч О. О. *Модель таргетування інфляції в макроекономіці. Кібернетика та системний аналіз*. 2021. № 6. С. 138–148.
9. *Економічна теорія: підручник* / В. П. Якобчук, Є. І. Ходаківський, В. А. Довженко, О. В. Захаріна, О. В. Іванюк, І. В. Кравець, І. Л. Литвинчук, Л. І. Симоненко, С. В. Тищенко, Н. С. Пугачова; за заг. ред. В. П. Якобчук. Київ: Ліра-К, 2022. 450 с.
10. *Економіка: макро- та мікроекономічні аспекти: навч. посіб./* Баула О. В., Вісин В. В., Вісина Т. М., Галазюк Н. М., Зелінська О. М., Ліщук В. І., Лютак О. М., Савош Л. В. Луцьк : Редакційно-видавничий відділ Луцького НТУ, 2018. 279 с.
11. Кібік О. М., Редіна Є. В., Хаймінова Ю. В., Котлубай В. О., Примаченко І. Ф., Калмикова Н. Ю. *Макроекономіка. Мікроекономіка: практикум*. Одеса, 2020. 76 с.
12. Жаворонок А. *Теоретичні основи дослідження класифікації економічних циклів. Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2021. № 4. С. 26–34. URL: <http://ppei.stu.cn.ua/article/view/262432/258866>.

13. Кальченко С. В., Почерніна Н. В. Тінізація товарного ринку: інституційні виклики для політики макро- та метарівнів. *Інфраструктура ринку*. 2021. № Вип. 58. С. 14-19. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2021/58_2021/5.pdf.
14. Козоріз Л. О. Міжнародний досвід мінімізації фіскальних ризиків в умовах макроекономічних шоків. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 24. С. 72–81. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/24_2020/12.pdf.
15. Коровій В. В. Податкова політика у системі економічного регулювання. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 15. С. 20–26. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/15_2019/5.pdf.
16. Красота О. В., Яровой А. В. Відновлення макроекономічної стабільності в умовах пандемії COVID-19. *Ефективна економіка*. 2021. № 1. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/1_2021/93.pdf.
17. Левковська Л. В., Добрянський О. І. Узагальнююча оцінка рівня економічної безпеки у макроекономічному вимірі. *Ефективна економіка*. 2022. № 5. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/5_2022/9.pdf.
18. Легкоступ І. І., Мартинюк А. Ю. Монетарна політика України в системі макроекономічного регулювання: завдання та інструменти. *Інфраструктура ринку*. 2020. № Вип. 49. С. 274–279. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/49_2020_ukr/50.pdf.
19. Любіч О. О., Дробязко А. О. Макроекономічні аспекти фінансової стабільності України. *Фінанси України*. 2020. № 1. С. 8–25.
20. *Макроекономіка: базовий електронний текст лекцій. [Електронний ресурс] / Укладачі: проф. Малий І. Й., проф. Радіонова І. Ф., доц. Куценко Т. Ф., доц. Федірко Н. В. та ін. К. : КНЕУ, 2017. 200 с. Режим доступу: http://feu.kneu.edu.ua/ua/depts4/mdu/disciplines_of_bachelor_level_mdu/macroeconomics/*
21. *Макроекономіка та мікроекономіка: практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. денної та заочної форм навчання першого бакалаврського рівня вищої освіти спеціальності 075 «Маркетинг» освітньо-професійної програми «Промисловий маркетинг» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: М. В. Шашина. Електронні текстові дані (1 файл: 222 Кбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 88 с.*
22. *Макроекономіка - практикум: методичний посібник до підготовки к семінарським (практичним) заняттям для студентів економічних спеціальностей. Н. М. Крючкова, Ю. В. Пічугіна. Одеса: ОНУ імені І. І. Мечникова, 2019. 55 с.*
23. Мельничук Н. Ю., Залюбовська С. С., Іващенко О. А. Оцінювання впливу окремих макроекономічних факторів на бюджетні показники. *Ефективна економіка*. 2019. № 6. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/6_2019/18.pdf.
24. *Міжнародна макроекономіка : навч. посіб. / [Ю. Г. Козак, Ю. М. Пахомов, Н. С. Логвінова, А. А. Наумчик, С. Н. Лебедева, М. І. Барановська, М. А. Левицький, О. В. Захарченко, Є. В. Кравченко, М. В. Гронська, Л. А. Пархоменко та ін.] ; за ред. Ю. Г. Козака, Ю. М. Пахомова, Н. С. Логвінової. 3-тє вид., перероб. та допов. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 400 с.*

25. Петрик О. Відновлення сталого зростання економіки України та ризики фінансової дестабілізації. *Журнал європейської економіки*. 2021. № 2. С. 367–380.
26. Пишинограєв І., Коваль А. Економіко-математичне моделювання впливу макроекономічних факторів на ціноутворення ринку нерухомості. *Економіка та суспільство*. 2022. № 43. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1742/1678>.
27. Скрипниченко М. Макроекономічні оцінки та прогнози повоєнного відновлення економіки України. *Економічна теорія*. 2022. № 2. С. 29–43.
28. Чимшист С., Головкова Л., Якімова А., Добрик Л. Особливості впливу макроекономічних показників на формування бюджетної політики України. *Журнал європейської економіки*. 2019. № 3. С. 247–264.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

29. Офіційний сайт Державної служби зайнятості України. URL: <http://www.dcz.gov.ua>
30. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
31. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: www.minfin.gov.ua
32. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
33. Офіційний сайт Рахункової палати України. URL: www.ac-rada.gov.ua
34. Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України». URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php>
35. Офіційний сайт науково-теоретичного журналу «Економічна теорія». URL: <http://etet.org.ua>